

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งจะนำเสนอต่อไปนี้

ความเป็นมาและความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้พระราชทานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเวลานานและต่อเนื่องกว่า 30 ปีแล้ว ทรงมีกระแสพระราชดำรัสให้ผู้บริหารประเทศและประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น ไม่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2550 : หน้า 7-8) ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และชัดเจนมากขึ้นในปี 2540 เป็นปีที่ประเทศไทยต้องรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพเพื่อที่จะยืนหยัดในการพึ่งตนเองและพัฒนานโยบายที่สำคัญเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ไทย โดยการสร้างแนวคิดเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และแนวทางพัฒนาที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559 : หน้า 2-3) การป้องกันให้รอดพ้นวิกฤติ และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งคนไทยจะสามารถเลี้ยงชีพโดยอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง (สมพร เทพสิทธา, 2550 : หน้า 14-15)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่มีพระราชประสงค์ให้ประชาชนคนไทยมีความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับสภาพสังคม มีความเป็นอยู่อย่างพอมีพอกินตามอัตภาพของตนเอง ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวข้องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ต่อคณะบุคคลที่เข้าเฝ้า มีใจความเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน โดยแบบพอมีพอกิน หมายความว่า อิ่มชู้ตัวเองได้ให้พอกินกับตัวเอง” วันที่ 4 ธันวาคม 2541 ทรงได้มีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า “พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งประเทศพอกินก็ยิ่งดี Self Sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง แต่ว่าพอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่า พอ ก็พอแค่นี้เอง คนเราถ้าพอใจในความต้องการมันก็มีมากน้อย เมื่อมีความน้อยก็เบียดเบียนผู้อื่นน้อย พอเพียงนี้อาจจะมีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจากี่พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติงานก็พอเพียง” วันที่ 23 ธันวาคม 2542 พระราชทานพระราชดำรัสเพิ่มเติมว่า เศรษฐกิจพอเพียง แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy เป็นเรื่องที่ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ เพราะเป็นทฤษฎีใหม่เป็นพระราชดำริของพระองค์ท่าน จากพระราชดำริ สรุปได้ว่า พระองค์ได้ตรัสเพื่อให้ประชาชนอยากพึ่งตนเอง ยึดเส้นทางสายกลาง ไม่ยึดวัตถุนิยม อยู่กินตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการ

ดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตยึดหลักวิถีไทย รู้จักประมาณในการบริโภค ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักผลิตเองใช้เอง มีจิตใจที่อดทนและเข้มแข็งพอสมควร (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541 : หน้า 4-5) จากพระราชดำรัส จะเห็นได้ว่าพระองค์ได้ตรัสเพื่อให้ประชาชนได้พึ่งตนเอง ยึดทางสายกลาง ไม่ยึดวัตถุนิยม อยู่กินตามฐานะของตน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ดำรงชีวิตโดยยึดหลักวิถีไทย รู้จักประมาณในการบริโภค ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักผลิตเองใช้เอง ประหยัด มีจิตใจที่อดทนอดกลั้นและเข้มแข็งพอสมควร

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549 : หน้า 117-128) ได้อธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริว่าอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ (1) มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้ความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข (2) มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา (3) มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือ เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน (4) มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟูมเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ เช่นเดียวกับ อภิชีย พันธเสน (2551 : หน้า 63) ที่กล่าวย่ำว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ นอกจากนี้ อภิชีย พันธเสน (2549 : หน้า 14-17) ได้กล่าวถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรูปธรรมของพุทธเศรษฐศาสตร์หรือเป็นองค์ความรู้ภาคปฏิบัติที่เป็นส่วนสำคัญของพุทธศาสตร์ซึ่งจะอธิบายถึงหลักประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีเหตุผล นั่นคือความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เข้าใจธรรมชาติตามสภาพที่เป็นจริงตามหลักธรรมะและใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้เกิดความสุขที่มาจากความสงบ

สมพร เทพสิทธา (2548 : หน้า 13-14) ได้อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาของประเทศ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2544-2549) ได้ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้ (1) ทางสายกลาง ไม่พัฒนาไปในทางใดทางหนึ่งจนเกินไป เช่น ปิดหรือเปิดเสรีเต็มที่ (2) ความสมดุลและยั่งยืน เน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม (3) ความพอประมาณอย่างมีเหตุมีผล มีความพอดีทั้งในการผลิตและการบริโภค (4) ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (5) การเสริมสร้างคุณภาพคน เน้นให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีตมไตร เอื้ออาทร มีความเพียร มีวินัย มีสติ ไม่ประมาท พัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่อง

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้สรุปเป็นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้รับพระบรมราชานุญาตใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และ ฉบับที่ 10 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ มีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางการดำเนินชีวิต และเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมั่นคง สมดุลและยั่งยืน (ถาวรพงศ์ ทองภักดี, 2550 หน้า 1-23 ; ปรียานุช พิบูลสราวุธ, 2554 : หน้า 87) โดยมีเนื้อหา ดังนี้

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

จากนั้นได้มีการอธิบายหลักการที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ โดยสรุปว่าด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 5 ส่วนสำคัญ ประกอบด้วย กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข และแนวปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับหรือเป้าหมาย จึงได้ออกมาเป็นสัญลักษณ์ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ จดจำและนำไปปฏิบัติ โดยมีความหมายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องของทางสายกลาง ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ข้อ คือ (1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และในขั้นปฏิบัติ (2) เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย การตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และมี 3 คุณลักษณะที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน คือ (1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง , 2546 หน้า 22-24 ; จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2549 : หน้า 27-28) ดังนั้น กล่าวโดยสรุป ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ คือ การยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศไทยได้นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใช้เป็นเวลานานแล้ว เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีคุณลักษณะและเงื่อนไขในการประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในแนวความคิด ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนหลักการของทุกศาสนา ทำให้สังคมไทยตั้งแต่จุลภาคคือปัจเจกชน ครอบครัว กลุ่ม ชุมชน ไปจนถึงระดับมหภาค คือในทุกภาคส่วนทั้งการเกษตร อุตสาหกรรม ธุรกิจเอกชน การเงินการธนาคาร การท่องเที่ยว และโดยเฉพาะการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐที่ขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ก็ได้ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งสิ้น ซึ่งคณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : หน้า 12-30) ได้อธิบายถึงการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับและกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่

1. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว

เริ่มต้นจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้วิชาการและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรมจนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศอย่างสมดุล เพื่อจะได้ละเว้นการประพฤติดีมิชอบ ไม่ตระหนี่ เป็นผู้ให้ เกื้อกูล แบ่งปัน มีสติยั้งคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ จนกระทั่งเกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานของความมีเหตุผล พอเหมาะพอประมาทกับสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติเช่นนี้จนสามารถทำตนให้เป็นที่พึงของตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ในที่สุด การดำเนินชีวิตของบุคคลจึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ณดา จันทรสม, 2554 : หน้า 139-153)

2. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน

ชุมชนพอเพียง ประกอบด้วยบุคคลและครอบครัวต่าง ๆ ที่เฝ้าหาความก้าวหน้าบนพื้นฐานของปรัชญาแห่งความพอเพียง คือ มีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานภาพ ภูมิสังคมของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการร่วมแรง ร่วมคิด ร่วมทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขของคนส่วนรวม และก้าวหน้าของชุมชนอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยสติ ปัญญา ความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต อดกลั้นต่อการกระทบกระทั่ง ขยันหมั่นเพียร และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกชุมชน จนนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาของชุมชนที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

3. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ

แผนการบริหารจัดการประเทศ ส่งเสริมให้บุคคล/ชุมชนต่าง ๆ มีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือและการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่อย่างพอมีพอกิน และพึ่งตนเองได้ด้วยมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเท่า

ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญา ในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ จากหลากหลาย ภูมิสังคม หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิด ประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้ความเป็นจริง ระหว่างกันของคนในประเทศ จนนำไปสู่ความสามัคคี และจิตสำนึกที่จะร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้ เจริญก้าวหน้าไปอย่างสอดคล้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของคนในประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเป็น ลำดับ ๆ ต่อไป

4. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวพระราชดำริส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้และมีการรวมกลุ่ม กัน และเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น ที่ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่มี อยู่อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้ สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางการจัดการ พื้นที่เกษตรกรรมในระดับครอบครัวที่สอดคล้องสอดคล้องกับระบบนิเวศ เพื่อให้พออยู่พอกิน สมควรแก่สภาพใน ระดับที่ประหยัดและเลี้ยงตนเอง/ครอบครัวได้ ส่วน ขั้นที่ 2 การรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์ ร่วมมือกันในการผลิต จัดการตลาดและพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น และ เตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก และ ขั้นที่ 3 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหาทุน วิชาการความรู้ เทคโนโลยีจากธุรกิจเอกชน เช่น ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน เอกชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิต่าง ๆ มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธันวา จิตต์สงวน, 2554 : หน้า 229-248)

5. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มนักธุรกิจ

นักธุรกิจพอเพียงจะคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจมากกว่าการแสวงหา ผลประโยชน์ระยะสั้น จึงต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ตนดำเนินการอยู่ และมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีความรอบคอบในการตัดสินใจในแต่ละครั้งเพื่อ ป้องกันข้อบกพร่องเสียหายต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น และต้องมีคุณธรรม คือมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบ อาชีพ ไม่ผลิตหรือค้าขายสินค้าที่ก่อโทษหรือสร้างปัญหาให้กับคนในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความ ขยันหมั่นเพียร อดทนในการพัฒนาธุรกิจไม่ให้ความบกร่องและก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิต การปรับปรุงสินค้าและคุณภาพให้ทันกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบนิเวศในทุกขั้นตอนของการดำเนิน ธุรกิจโดยการรักษาสสมดุลในการแบ่งปันผลประโยชน์ของธุรกิจในระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ อย่าง สมเหตุสมผลตั้งแต่ผู้บริโภค พนักงาน บริษัทคู่ค้า ผู้ถือหุ้น สังคมวงกว้าง และสิ่งแวดล้อม

6. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มนักการเมือง

นักการเมืองที่มีหลักคิด และหลักปฏิบัติบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเป็นตัวอย่างของผู้นำ ที่มีความเข้มแข็งทางด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดแม้เพียง เล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของผู้นำส่งผลกระทบในวงกว้างต่อชุมชน/สังคม และในขณะเดียวกัน นักการเมืองในทุกระดับจะต้องรู้จักสังคม ชุมชน ที่แต่ละคนเป็นผู้แทนอย่างถ่องแท้ มีความเข้าใจระบบการ ปกครองและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รอบรู้และเท่าทันการ

เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยมุ่งที่จะดำเนินวิถีทางการเมืองเพื่อให้ท้องถิ่น/ประเทศชาติ มีความก้าวหน้าไปอย่างสมดุลในทุก ๆ ด้านและคนในท้องถิ่น/ประเทศชาติ อยู่อย่างพอเพียง สมัครงานสามัคคีปรองดองกัน การกำหนดนโยบาย การออกกฎหมายและข้อบัญญัติต่าง ๆ ต้องยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยบำรุงรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว เช่น ค่านิยม องค์กรความรู้ สิ่งแวดล้อมที่ดีให้คงอยู่ พร้อมทั้งปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิก ส่วนที่ไม่ดีที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่สมดุล ไม่พอเพียงในสังคม ให้กลับมาสู่แนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่ความสมดุลและสนับสนุนให้เกิดสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังขาดอยู่ เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การพัฒนาฝีมืออาชีพต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลกับศักยภาพและระดับการพัฒนาของท้องถิ่น/ประเทศชาติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของคน/ชุมชนในทุกระดับ

7. การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเริ่มต้นสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลก่อน โดยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการเป็นผู้ให้บริการแก่สังคม และร่วมเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุล มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต มีสติยั้งคิด ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ และหมั่นเสริมสร้างความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยมุ่งให้ประชาชน/ชุมชนสามารถพึ่งตนเองและสามารถเป็นที่พึ่งของสังคม/ประเทศชาติได้ในที่สุด เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรสั่งการหรือชี้นำประชาชน/ชุมชนมากเกินไป แต่ควรสนับสนุนให้ประชาชน/ชุมชนสามารถช่วยตนเอง กำหนดทิศทางการพัฒนาหรือแผนงาน กิจกรรมที่ยื่นอยู่บนขาตนเอง พึ่งพาตนเองได้ แล้วให้เจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยสนับสนุนให้แผนงาน กิจกรรมนี้เป็นจริงขึ้นมาตามหลักการพัฒนาที่ว่า ช่วยเหลือประชาชน/ชุมชนเพื่อให้เขาช่วยตัวเองได้

8. การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูและอาจารย์

ครูและอาจารย์จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและนักศึกษาในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงให้ได้ก่อน จึงจะสามารถถ่ายทอด ปลูกฝัง อบรม และทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและนักศึกษา ให้เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ผ่านการบูรณาการในสาระเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ตลอดจนสอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงต้องเริ่มจากการตระหนักถึงความจำเป็นของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุลและเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้จนเห็นว่าเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่จะเสริมสร้างให้สังคมเกิดสันติสุข มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน และคนในสังคมมีความสามัคคีปรองดองกัน แล้วฝึกปฏิบัติตนให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติยั้งคิด ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพของแต่ละบุคคล ในแต่ละสถานการณ์และหมั่นเสริมสร้างความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เนื่องจากความรู้และความมีเหตุมีผลมีความสำคัญยิ่ง ครูและอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในเรื่องนี้ แต่อย่าลืมว่าต้องเป็นความรู้ที่รอบคอบระมัดระวัง และเหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคมด้วย

9. การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มนิสิตนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่พัฒนาคน จึงได้ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เพราะ ถ้าคนมีความรู้แต่ไร้คุณธรรม แล้วจะทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศได้ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีสติในการใช้ชีวิต โดยยึด หลักเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หุนหัน ประหยัด แต่ไม่ขี้เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วย ทำด้วยเหตุด้วยผล มีความพอประมาณตามอัตภาพ ทั้ง ความพอเพียงในความคิด พอเพียงในการพูดจา และพอเพียงในการกระทำ เป็นสิ่งที่จะทำให้ทุกคนมีความสุข สถาบันอุดมศึกษา จึงให้ความสำคัญในการถ่ายทอด ปลุกฝัง อบรมหลัก เศรษฐกิจพอเพียง แก่บัณฑิตนักศึกษา ให้เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ผ่านการบูรณาการในสาระเรียนรู้วิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสนับสนุนส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพื้นฐานในการดำเนินการต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากสถาบันเอง หรือจะเริ่มจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา (พงษ์ศักดิ์ แก้วแสนเมือง, 2552 : หน้า 1-3) เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้เรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นภารกิจที่ท้าทาย และสังคมต้องให้กำลังใจและการสนับสนุน เพื่อให้เด็กไทยเป็นแรงงานที่มีคุณค่า เมื่อจบการศึกษาจะได้ดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างมีความสุข ความเจริญ และมั่นคงในอนาคต โดยเฉพาะการนำไปประยุกต์ใช้ในภาวะวิกฤติที่เลวร้ายรอบด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างพอเพียงและมีภูมิคุ้มกันที่ดี

อย่างไรก็ตาม เกษม วัฒนชัย (2550 : หน้า 155-156) ที่ได้มีการอธิบายถึง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียงว่า ประหยัดไม่ขี้เหนียว ทำอะไรด้วยความละมุนละม่อมด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงและทุกคนจะมีความสุข และพระองค์ได้ทรงย้ำคำว่า พอเพียง คือ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน และพอเพียงนี้อาจมีมากก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น และต้องพอประมาณตามอัตภาพ นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้จะต้องมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ (1) เงื่อนไขหลักวิชา เป็นการนำหลักวิชาความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในชั้นวางแผนและขั้นปฏิบัติเป็นเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ (2) เงื่อนไขคุณธรรม การสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม โดยกลไกการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมในโรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา และการฝึกจิตข่มจิตของตนเอง ซึ่งบุคคล ครอบครัว องค์กร หรือชุมชนที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ จะต้องนำระบบคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อน (3) เงื่อนไขในการดำเนินชีวิต จะต้องมีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต มีความเข้มแข็ง อดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และมีความรอบคอบ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นระบบเศรษฐกิจแห่งความสุข ระบบเศรษฐกิจแห่งคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน เมื่อนำไปประยุกต์ใช้กับตัวเองและหน่วยงานจะช่วยทำให้ชีวิตและหน่วยงานมีความสุขสมดุลทั้งในยามปกติและยามเกิดวิกฤติจะมีภูมิคุ้มกันหรือความเข้มแข็ง พร้อมรับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจึงเป็นไปตามพื้นฐานอาชีพ ลักษณะของแต่ละบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ทำให้การประยุกต์ใช้แตกต่างกันออกไป โดยเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ให้รู้จักจริง นำไปประยุกต์ใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกลายเป็นวิถีการดำเนินชีวิต เป็นวัฒนธรรม ภายใต้อาณัติสำคัญ ได้แก่ ความรู้ คุณธรรม และการดำเนินชีวิตในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขได้นั้นจะต้องเรียนรู้และ

เกิดศรัทธา เมื่อเข้าใจแล้วจึงนำไปประยุกต์ใช้โดยจัดกิจกรรมให้ชัดเจน และใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ่อย ๆ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต จนกระทั่งกลายเป็นวัฒนธรรมอยู่ในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551 : หน้า 12-14)

ทฤษฎีพฤติกรรมและพัฒนาการของวัยรุ่น

การที่นักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นอยู่ จะใช้ชีวิตตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงยังมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีพฤติกรรม และพัฒนาการของวัยรุ่น มีผู้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่น ดัง ที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : หน้า 170-176) ได้กล่าวถึงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) องค์ประกอบที่สำคัญในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) คือ อิด (id) อีโก้ (ego) และซูเปอร์อีโก้ (superego) โดย id เป็นแหล่งพลังงานทางจิตเบื้องต้น และเป็นที่ตั้งแห่งสัญชาตญาณ เป็นความต้องการแสวงหาเพื่ อตนเอง ต่อมากมี ego (อีโก้) เป็นผู้ควบคุม พฤติกรรมของ id (อิด) ego อาศัยหลักแห่งความจริง คือ สิ่งที่ปรากฏอยู่อย่างแท้จริง จากนั้นจะมีการเรียนรู้ พัฒนาขึ้นมา การเรียนรู้ทำให้ฉลาด สามารถเป็นนายเหนือความอยากอันเกิดแต่ id การเรียนรู้อาศัย การรับรู้ ความจำ ความคิด และส่งเสริมให้ ego เข้มแข็ง ส่วนซูเปอร์อีโก้เป็นลักษณะที่สาม เป็นหลักแห่งอุดมคติและศีลธรรมจรรยา ซูเปอร์อีโก้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) Ego-ideal คือ อุดมคติ เป็นแนวคิดของผู้ใหญ่ สังคมที่สอนไว้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควร อะไรเป็นสิ่งไม่ควร และเมื่อประพฤติตามแล้ว จะเป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้ใหญ่ในสังคม (2) Conscience คือ มโนธรรม ได้แก่ ความรู้สึก ว่า อะไรดีควรทำ อะไรชั่วควรละเว้น ในขั้นนี้ เด็กจะพัฒนาจากการที่เด็กเคย กระทำผิดอยู่ในใจ เช่น ผู้ใหญ่สอนให้เกลียดชังความสกปรก ถ้าเราไม่นิยมก็จะได้รับโทษ เราจึงเว้นเสีย บุคคลในระดับนี้จะเคร่งต่อหลักศีลธรรมเป็นอันมาก เป็นส่วน สำคัญที่ป้องกันการกระทำความผิด

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดยทฤษฎีนี้จะมีความเชื่อว่ากฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรม จะเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาดังไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ พยายามอธิบายกระบวนการเรียนรู้ โดยหลักการเสริมแรงและหลักการ เชื่อมโยงความสัมพันธ์จากปรากฏการณ์ของสังคม สกินเนอร์ (Skinner, 1953 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ , 2543 : หน้า 171) มีความเชื่อว่าแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคมมีรากฐานมาจากความต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม นอกจากนี้บันดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ , 2543 : หน้า 171-172) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมอย่างลึกซึ้ง เขามีความคิดว่า การเรียนรู้ทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้ โดยการสังเกต การเลียนแบบ และการเอาอย่างแบบ บันดูราเชื่อว่าความ สำคัญของการเรียนรู้ คือ กระบวนการเลียนแบบพฤติกรรมผู้อื่น หรือพิจารณาจากการกระทำของผู้อื่นแล้วสังเกตผลกรรมที่ตามมา การตัดสินใจนี้ เกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม

ดังนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและตัวแบบเป็นสำคัญ จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากการเรียนรู้ ตามสัญชาตญาณ จิตใต้สำนึก และเกิดจากความต้องการทางร่างกายของมนุษย์ ความต้องการทางจิตใจ ซึ่งมนุษย์จะมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจนั้น จะเริ่มต้นที่ประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว การคิดและ

ใช้เหตุผล ซึ่งเป็นขั้นที่วัยรุ่นจะพัฒนาพฤติกรรมของตนเองในขั้นนี้ การที่นักศึกษาจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจึง มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีพฤติกรรม และพัฒนาการของวัยรุ่นดังกล่าว

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ประวัติคณะเทคโนโลยีการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตรเริ่มต้นพัฒนามาจากหมวดวิชาเกษตรกรรม เกิดขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งวิทยาลัยครูจันทบุรี เมื่อปี พ.ศ.2515 ในระยะแรกเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.ต้น) และในปี พ.ศ.2517 เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกเกษตรกรรมเป็นปีแรก

พ.ศ. 2518 ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ยกฐานะจากหมวดวิชาเกษตรกรรมเป็นภาควิชาเกษตรศาสตร์ สังกัดคณะวิชาวิทยาศาสตร์ และเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2519

พ.ศ. 2530 แยกออกจากคณะวิชาวิทยาศาสตร์ จัดตั้งเป็นคณะวิชาเกษตรและอุตสาหกรรม วิทยาลัยรำไพพรรณี พร้อมกับวิทยาลัยครูอื่นๆ อีก 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูอุบลราชธานีและวิทยาลัยครูสงขลา ประกอบด้วย 3 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตรและภาควิชาส่งเสริมและสื่อสารการเกษตร เปิดสอนทั้งระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี

พ.ศ. 2538 ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 เปลี่ยนชื่อคณะวิชาเกษตรและอุตสาหกรรม เป็นคณะเกษตรและอุตสาหกรรม มีคณบดีเป็นผู้บริหารสูงสุดของคณะ

วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2542 มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี เปลี่ยนชื่อจากคณะเกษตรและอุตสาหกรรม เป็นคณะเทคโนโลยีการเกษตร มีการบริหารแบบโปรแกรมวิชา เปิดสอนทั้งหมด 7 โปรแกรมวิชา ทั้งระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2545 คณะฯ ได้ย้ายที่ทำการสำนักงานคณะฯ จากอาคาร 21 มาที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ 100 ปี สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี (อาคาร 22)

วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และวันที่ 14 มิถุนายน 2547 จึงมีประกาศพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 212 ตอนพิเศษ 23 ก สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จึงได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2547 เป็นต้นมา

วันที่ 8 มีนาคม 2548 กระทรวง ศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวง เรื่องการจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 จัดตั้ง คณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2550 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้ประกาศ เรื่องการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พ.ศ.2550 ได้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานคณบดีคณะ

เทคโนโลยีการเกษตร ไว้ 5 หน่วยงานดังนี้ หน่วยงานบริหารทั่วไป หน่วยงานการเงินและพัสดุ หน่วยงานนโยบายและแผนงาน หน่วยงานบริการการศึกษา และศูนย์ศึกษาวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแก่งหางแมว

การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร

ในปัจจุบันคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจของการเป็นมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 4 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร การดำเนินการวิจัย การให้บริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งคณะได้มีการพัฒนาและนำองค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยมาสนับสนุนทั้งด้านการเรียนการสอนและบริการวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องเช่นกันเพื่อให้ภารกิจทางด้านการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะพึงประสงค์ของคณะฯ และประเทศ คือ มีวินัย ทำได้ คิดเป็น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉรา ราชแก้ว (2550 : หน้า 103-108) ได้ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านองค์กร สังคมและครอบครัว ตามลำดับ ส่วน ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

วิญญูศากรณ์ วีระพันธุ์ (2550 : หน้า 135-140) ได้ศึกษาการดำเนินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีบ้านบัวงาม ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของหมู่บ้าน มีกระบวนการก่อเกิดกลุ่ม ความเข้มแข็งของกลุ่ม มีความศรัทธาในตัวแกนนำหมู่บ้าน และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

ดวงพร ศรีชัย (2550 : หน้า 59-61) ได้ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่า นักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมไปปฏิบัติมาก โดย เรียงลำดับการปฏิบัติ ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ส่วนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันระหว่างด้านต่างๆ แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ นักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปีมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกันในการดำเนินชีวิตประจำวัน

สันสกฤต มณีโมไนย (2551 : หน้า 66-69) ได้ศึกษาความรู้ ความเข้าใจและการนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.4 เป็นเพศหญิง และมีอายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.6 ประกอบอาชีพรับราชการ /รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 36.2 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท และร้อยละ 63.1 มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.23 (จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.8 มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง ส่วนใหญ่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ อาชีพ สถานภาพ การรับรู้ข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ รายได้ สถานภาพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ อายุ อาชีพ และการรับรู้ข่าวสาร

สุรางค์พิมล สายโรจน์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา : ชุมชนสหชุมชนโครงการ 1 เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในชุมชนสหชุมชนโครงการ 1 มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำรงชีวิตด้วยการร่วมกันจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหา การเรียนรู้ปัญหาและเพิ่มรายได้ของชุมชน ตามความด้วยการบริหารจัดการกลุ่มกิจกรรมและวิสาหกิจชุมชนจนมีความเข้มแข็ง สามารถที่จะขยายการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งการดำเนินการใช้แนวคิดทฤษฎีใหม่ ส่วนการดำรงชีวิตประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในด้านพอประมาณ การมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน

เอื้องทิพย์ เกตุกราย (2551 : หน้า 61-62) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความพอประมาณ และความมีเหตุผล ส่วนการประยุกต์ใช้ ในเงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมาก และเงื่อนไขความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

วลัยพรรณ จันทร์หอม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาทั้งในประเด็นของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรีทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน

สมศักดิ์ ตรงงาม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า ทศนคติและความคิดด้านการนำปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพและเวลาที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2553 :หน้า 66) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=15.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้อยู่ในระดับสูง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=1.35$) เมื่อพิจารณาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพอประมาณ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.11$) ด้านความมีเหตุผล นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=1.38$) และ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=1.49$) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พบว่า ใน ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเก็บออมเงิน การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและรู้คุณค่า การประยุกต์ของเก่าให้กลับมาใช้ได้อีกครั้ง ในด้านการเรียนการสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในทุกรายวิชา มีการจัดตั้งชมรมเศรษฐกิจพอเพียง มีการฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และในด้านการณรงค์ ได้แก่ การทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย การจัดอบรมให้ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง

ใจทิพย์ อุโพนานิซ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้าราชการที่มีชั้นยศแตกต่างกัน มีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ในขณะที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ชั้นยศ รายได้ต่อเดือน การออม และภาระหนี้สินแตกต่างกัน มีการนำแนวคิดด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การออมแตกต่างกันมีการนำแนวคิดด้านความรู้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตด้านคุณธรรมแตกต่างกัน

กชกร ชำนาญกิตติชัย และคณะ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ ด้านมีเหตุผล ด้านระบบภูมิคุ้มกัน และด้านความพอประมาณ และยังพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกันในทุกปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ โปรแกรมที่ศึกษา ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการใช้บริการเงินกู้

กานดา เต๊ะชั้นหมาก (2556 : หน้า 75-78) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 86.1) รองลงมาคือจาก การเรียนการสอน (ร้อยละ 78.8) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 66.9) และหนังสือพิมพ์/ นิตยสาร/วารสาร (ร้อยละ 61.9) ตามลำดับ นักศึกษามีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ร้อยละ 22.9 ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.2 และในระดับน้อย ร้อยละ 25.9 มีรายการที่นักศึกษามีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก จำนวน 6 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 40.00) ระดับปานกลาง จำนวน 3 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 20.00) และระดับน้อย จำนวน 6 รายการ จาก 15 รายการ (ร้อยละ 40.00) และมีเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 13.33) ในระดับดี จำนวน 6 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 40.00) และในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา จำนวน 7 ข้อ จาก 15 ข้อ (ร้อยละ 46.67) นักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเกือบทุกครั้งในทุกด้าน (ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจและการใช้จ่าย) ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 3 ปัจจัย ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (มีความสัมพันธ์เชิง บวกในระดับน้อยมาก) จำนวนเงินที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน (มีความสัมพันธ์เชิง บวกในระดับน้อยมาก) และ ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก)

สง่า นามวัตร (2556 : หน้า 99-100) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ลำดับแรก ด้านเงื่อนไขคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ด้านความพอประมาณ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ไม่แตกต่างกันตามเพศ ลักษณะที่อยู่อาศัย และสถานภาพการก๊อ้ม กยศ. แต่แตกต่างกันตามชั้นปีที่ศึกษา คณะวิชาที่ศึกษา และระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรรธรณ แก้วมาตย์ และคณะ (2558 : หน้า 48) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา ภาคปกติ (คฤหัสถ์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพอประมาณ มีการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) ด้านการมีเหตุผลมีการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) ด้านเงื่อนไขความรู้ มีการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) และด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)

บุษกร คำโฮม และศุภกัญญา จันทรุกขา (2558 : หน้า 90-92) ได้ศึกษาแบบจำลองการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณา 3 ท่วงจะเห็นว่า มีการ

ประยุกต์ใช้ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.75$) และด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านระบบภูมิคุ้มกันมีการประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณา 2 เงื่อนไข พบว่า มีการประยุกต์ใช้ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.44$) และด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับมาก และ แบบจำลองสมการโครงสร้างการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของคณะบริหารศาสตร์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วารี คลังศิริ (2558 : หน้า 104-107) ได้ศึกษาการรับรู้เพื่อพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) โดยในสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\bar{X} = 3.90$) และด้านเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามเพศ และคณะที่สังกัด ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นั้นไม่มีความแตกต่างกัน

เสาวนารถ เล็กเลสินธ์ (2560 : หน้า 91-94) ได้ศึกษาความรู้และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 72.45 และมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประยุกต์หลักความมีเหตุผลมากที่สุด ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\bar{X} = 3.76$) และด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ ในขณะที่อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพแตกต่างกันจะมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกด้านแตกต่างกัน ในขณะที่เพศ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันจะมีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

พิกุล ภูมิโคกรักษ์ (2561 : หน้า 215-216) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านอาหาร เช่น รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ ประกอบด้วยทั้งผักและผลไม้ รับประทานอาหารอิม อาหารสด ใหม่ สะอาด เป็นต้น นักศึกษามีพฤติกรรมด้านการแต่งกาย เช่น ใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่เหมาะสม รู้จักดัดแปลงเสื้อผ้า เลือกซื้อเสื้อผ้าที่มีคุณภาพ ราคาเหมาะสม เป็นต้น นักศึกษามีพฤติกรรมด้านที่พักอาศัย เช่น ไม่เปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าและก๊อกน้ำทิ้งไว้ ตรวจสอบสภาพซ่อมแซมของได้ ประหยัดน้ำ และเชื้อเพลิงต่างๆ ในบ้าน เป็นต้น นักศึกษามีพฤติกรรมด้านการดูแลสุขภาพ เช่น ออกกำลังกาย พักผ่อนอย่างเพียงพอ ดูแลสุขภาพร่างกาย มีสุขลักษณะนิสัย ความสะอาดทั้งร่างกายและที่อยู่อาศัย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น นักศึกษามีพฤติกรรมด้านเศรษฐกิจและค่าใช้จ่าย เช่น ใช้จ่ายตามฐานะ คำนึงถึงความจำเป็น รู้จักอดออม เป็นต้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นนักศึกษายังได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากนอกห้องเรียนด้วย ไม่ว่าจะเป็น

เป็นการพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่น หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีภารกิจหลักคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้มีความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนมีความรู้และคุณธรรม มีคุณภาพตามคุณลักษณะพึงประสงค์ ของประเทศ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนดำเนินงานของคณะฯ ต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี